

Міністерство освіти і науки України
Ізмаїльський державний гуманітарний університет

„Затверджено”
на засіданні Вченої ради
Ізмаїльського державного
гуманітарного університету
» _____ ” _____ 20__ р.
Протокол № _____

Голова вченої ради ІДГУ
_____ Кічук Я.В.

ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

освітнього ступеня магістр

галузі знань -07 Управління та адміністрування

спеціальність -076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітня програма - Менеджмент проектів і консалтинг

Укладачі програми: д.е.н. професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю Захарченко В.І.

Рецензенти програми:

д.е.н. професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю д.е.н. проф. Захарченко В.І

к.е.н. доцент кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю Сорока Л. М.;

Програма розглянута і затверджена на засіданні кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Протокол № 2 від „13” жовтня 2017 р.

Завідувач кафедри _____

Сорока Л.М

Програма розглянута і схвалена на засіданні ради факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності

Протокол № 4 від „15” листопада 2017 р.

Декан факультету _____

Мізюк В.А.

1. Пояснювальна записка

Вирішення завдань підготовки висококваліфікованих фахівців вимагає закріплення набутих у вищому навчальному закладі теоретичних знань практичними навичками роботи в організації чи на підприємстві.

Практична підготовка студентів є складовою частиною освітнього процесу і спрямована на оволодіння студентами системою професійних вмінь і навичок, а також первинним досвідом професійної діяльності, і має сприяти саморозвитку студента. Практична підготовка покликана не тільки забезпечити формування професійних вмінь, але й професійних здатностей і рис особистості менеджера.

Головною метою практичної підготовки студентів є систематизація і розширення теоретичних навиків самостійної роботи у розв'язанні конкретних економічних та управлінських завдань, які входять в коло обов'язків економіста.

Відповідно до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.04.1993 р. за № 35, практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки в вищих навчальних закладах і проводиться на оснащених відповідним чином базах практик, а також на сучасних підприємствах і в організаціях різних галузей господарства, освіти та державного управління.

1. Мета та завдання практичної підготовки

1.1 Метою практики є поступове набуття професійних знань студентами на основі вивчення спочатку технологічних процесів виробництва різних видів продукції, потім системи організації роботи підприємств, прийомів та методів виробничого менеджменту, а на їх основі – оволодіння сучасними методами управління підприємствами.

1.2 Практика передбачає безперервність та послідовність її проведення та органічне поєднання з лекційними, семінарськими, практичними заняттями, що дають необхідний теоретичний та практичний рівень підготовки магістрів.

1.3 Основними завданнями проходження практики під час навчання є:

- ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи академічних і галузевих інститутів та їх провідних спеціалістів щодо обраного напрямку досліджень;

- визначення теми, структури та основних завдань кваліфікаційної роботи;

- оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;

- ознайомлення з існуючою системою організації виробництва;

- ознайомлення з технологією та організацією виробничого процесу підприємства;

- набуття практичних навиків щодо технічних, та економічних розрахунків та аналітичної роботи;

- апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій кваліфікаційної роботи у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей тощо.

Наскрізна програма практики для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності – 076 « Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітнього ступеню «магістр», є основним навчально – методичним документом , який визначає усі аспекти проведення практик. Вона забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність, неперервність і послідовність навчання студентів.

За час проходження практики студент має набути таких умінь і навичок:

Результати навчання	Компетентності
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальний стан та загальні тенденції розвитку галузі у якій працює дане підприємство; - загальну ємність ринків на яких підприємство реалізує свою продукцію та частку яку воно займає; - динаміку реалізації продукції за останній період та перспективи розвитку; - ключових постачальників, споживачів та конкурентів; - основні проблеми, що виникають на підприємстві; - організаційну структуру управління підприємством (організацією) та його підрозділами, функції та методи системи менеджменту конкретного підприємства; - виробничу структуру, техніку, технологію і організацію виробництва на підприємстві; - динаміку основних техніко – економічних показників підприємства (організації) на протязі останніх 2-5 років; - методи техніко-економічного аналізу діяльності підприємств, розрахунку економічної ефективності організаційних, економічних, технічних і управлінських заходів; - теорію та основні напрямки вдосконалення організаційно-економічного механізму виробництва та господарювання на підприємстві, застосування економіко-математичних моделей для удосконалення організації та управління виробництвом. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати організаційну структуру підприємства та проводити оцінку прийняття управлінських рішень; 	<p>Інтегральна компетентність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. <p>Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - Здатність планувати та управляти часом. - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. - Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. - Здатність працювати в

- проводити техніко-економічний аналіз роботи підприємства та його підрозділів;
- визначати ємність ринку та виявляти фактори, що впливають на обсяг реалізації продукції;
- проводити оцінку використання потужності;
- виявляти невикористанні резерви виробництва та визначати можливості поліпшення роботи за їх рахунок;
- проводити дослідження в області організації і управління виробничими системами, управління трудовими колективами;
- аналізувати дані оперативно-виробничого планування;
- здійснювати розрахунок (калькулювання) і аналіз собівартості, визначати взаємозалежність між показниками „витрати - обсяг продукції - прибуток”;
- розробляти фінансовий план, бюджет, бізнес-план;
- користуватись програмними засобами обробки інформації.

Набути навиків: Здійснювати економічний аналіз господарської діяльності підприємства та його підрозділів; виявляти резерви виробництва; розробляти заходи щодо забезпечення режиму економії, підвищення рентабельності виробництва, конкурентоспроможності продукції, продуктивності праці, зменшення витрат на виробництво і реалізацію продукції, усунення витрат та непродуктивних витрат, а також виявляти можливості додаткового випуску продукції; визначати економічну ефективність організації праці та виробництва, впровадження нової техніки і технології, раціоналізаторських пропозицій та винаходів; брати участь у розгляданні розроблених виробничо-господарських планів, проведенні робіт з ресурсозберігання, у впровадженні, вдосконаленні внутрішньогосподарського розрахунку, удосконаленні прогресивних форм організації праці та управління, а також планової та облікової форм; удосконаленні прогресивних форм організації праці та управління, а також планової та облікової документації.

- міжнародному контексті.
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.
  - Здатність працювати як у команді, так і автономно

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність оцінювання розвитку суспільного явища та узагальнювати результати дослідження.
- Здатність оцінювання вплив факторів на результативний показник.
- Здатність аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію.
- Здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення щодо вибору оптимальної системи управління підприємством, розвитку суб'єктів господарювання з обґрунтуванням раціональних джерел фінансування витрат та брати відповідальність за них.

II. Види та терміни проходження практик

Назва практики	Курс	Семестр	Кількість кредитів	Тижні
Освітній ступень - магістр				
Виробнича практика	1	2	6	4
Науково-дослідна практика з підготовкою кваліфікаційної роботи	2	3	6	10

У наскрізній програмі з кожного виду практики подано рекомендації щодо методів і форм перевірки рівня знань, умінь, навичок, яких досягли студенти.

III. Бази проведення практик

Практика проводиться на підприємствах різних форм власності, видів господарської діяльності, організаційно-правового статусу, які є юридичними особами і функціонують на ринку не менше двох років та здійснюють виробничо-торговельну, посередницьку, оптово-збутову та інші види діяльності. На цих підприємствах повинні застосовуватись передові форми та методи управління й організації виробничої, планово-економічної роботи, логістичної і маркетингової діяльності, бухгалтерського обліку, впроваджуватись прогресивні технології виробництва, організації праці та управління. Підприємства повинні мати штат висококваліфікованих фахівців, здатних надати допомогу студентам у набутті ділових професійних навичок.

Студенти зобов'язані пройти практики у встановлені навчальним планом терміни, виконати програму практик, скласти визначений програмою звіт. Під час практики студенти повинні дотримуватися встановлених правил техніки безпеки.

У процесі практики студент повинен виконати всі види звітних і аналітичних робіт, а також вести спеціальні розроблення, відповідно до обраної теми науково-дослідної та кваліфікаційної роботи.

Перед початком практики на загальних зборах в університеті та під час загального інструктажу на підприємствах студентів знайомлять із загальними правилами безпечної організації та порядком проходження практики. В університеті та на робочому місці на підприємствах безпосередньо проводять інструктаж про особливості техніки безпеки, про що роблять записи у спеціальних журналах, у яких студенти мають розписатися.

Під час проходження практики студенти мають вести щоденник практики, який отримують на інструктивних зборах. Його оформлюють, згідно з інструкцією. У щоденнику записують основні етапи робіт на підприємстві, згідно з індивідуальним планом.

Відповідно до плану навчального процесу, студенти проходять практику, загальна тривалість якої різниться, залежно від виду практики.

IV. Види практик

4.1 Виробнича практика

Метою виробничої практики студентів є закріплення теоретичних знань, отриманих ними при вивченні професійно орієнтованих дисциплін і, придбання професійного практичного досвіду, необхідного для майбутньої роботи, набуття і розвиток навичок самостійного вирішення окремих питань при розробці планів економічного і соціального розвитку підприємства, а також техніко-економічного аналізу у конкурентних умовах функціонування ринкової економіки.

Задачами виробничої практики є:

- знайомство з підприємством, як первинною ланкою господарювання, суттю його підприємницької діяльності;
- ознайомлення з діючими наказами, інструкціями, нормативно-довідковою інформацією, формами плану і звітності, послідовністю і строками їх розробки;
- вивчення організації праці, форм і систем оплати праці, стимулювання, планування праці і заробітної плати на підприємстві в умовах ринкових відносин;
- з'ясування існуючої на підприємстві системи планів, методів, показників планування, використання економіко-математичних методів і обчислювальної техніки при розробці і аналізі планів;
- аналіз фінансових результатів роботи: витрати, доходи, прибуток; основні шляхи підвищення ефективності роботи підприємства;
- оволодіння методами оцінки економіко-фінансового стану підприємства, фінансового планування, розробки заходів щодо поліпшення економіко-фінансової діяльності;
- набуття навичок здійснення розрахунків грошових надходжень, формування фінансового результату, впливу оподаткування на величину прибутку, визначення потреби в обігових коштах.

4.2 Науково-дослідна практика

Науково-дослідна практика студентів - невід'ємна складова частина навчального процесу і є ефективною формою закріплення знань, набутих при вивченні фундаментальних дисциплін і підготовчою базою для вивчення профілювальних дисциплін. Науково-дослідна практика проводиться на обладнаних відповідним чином базах навчальних закладів, а також на сучасних підприємствах і організаціях галузей господарства, промисловості та освіти задля одержання потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до кваліфікаційного ступеню магістр.

Метою науково - дослідної практики магістрів є: підготовки кваліфікованого фахівця, який володіє основами теорії науки і творчої діяльності, практичними навичками збору, оброблення та аналізу даних, результатів наукових

експериментів, здатного генерувати ідеї, володіти нахилами і здібностями до наукових повідомлень і прогнозів.

Основні завдання практики:

- ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи академічних і галузевих інститутів та їх провідних спеціалістів щодо обраного напрямку досліджень;
- вивчення теоретичних класичних джерел за обраним науковим напрямом дослідження, пов'язаним зі спеціалізацією кафедри, та відповідно до теми майбутньої кваліфікаційної роботи;
- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;
- визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
- оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
- апробація основних теоретичних і практичних рекомендацій кваліфікаційної роботи (у формі виступів на конференціях), публікація наукових статей, тощо.

Науково-дослідна практика відповідає напрямку наукових досліджень здобувачів вищої освіти. Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх проводять здобувачі вищої освіти при написанні кваліфікаційної роботи.